

Den andra historien. Reflektioner kring omhängningen av samlingsutställningen på Moderna Museet.

Mikaela Lstedt

En annan historia är titeln för Moderna Museets storsatsning på fotografi året 2011. Målet är ”den största fotopresentationen på ett svenskt museum” och museets hemsida är fyllt av material kring det museet kallar ”omvandlingen”. Metamorfosen har börjat. Hur bra den lyckas är något som går att svara på först om sju månader.

Den 19 februari 2011 sitter jag och lyssnar på Daniel Birnbaum som precis inlett sitt arbete som överintendent för Moderna Museet. Platsen är Konstakademien i Stockholm och MARKET konstmässan. Jag är på mässan via mitt arbete, men i biblioteket på Konstakademien är jag också på grund av mitt stora intresse för just utställnings- och museihistoria. ”Moderna Museet – då, nu och snart” är rubriken för Birnbaums anförande i seminarieprogrammet och biblioteket fylls av ett stort antal besökare, samlare, representanter från gallerierna och mässpersonal.

Birnbaum börjar med att presentera den nya omhängningen av Moderna Museets permanenta samling. Projektet är hans första som chef för museet och på basen av ivern i hans gester och röst tycks det ha personlig betydelse för Birnbaum. Den permanenta samlingen kommer under året att hängas om rum för rum, i långsam takt, så att besökarna i september 2011 får se en helt ny utställning i sin helhet, en presentation av fotografiets historia i museets samling.

Konstsamlingen på Moderna är den främsta samlingen i Norden av konst från 1900 till idag. Den kanske rentav kan kallas en av de främsta i hela Europa? På ett besök i samlingsutställningen har besökaren alltid fått en mycket representativ snabbkurs i västerländska modernismens historia. Museet har genom sin historia haft chefer som på olika sätt lämnat sig prägel i institutionens historia. Fotosatsningen i år är inte den första stora satsningen på att se samlingen ur nya vinklar. Faktiskt pågår fortfarande forskningsprojektet ”Det andra önskemuseet” som Lars Nittve startat och som tagit fasta på underrepresentationen av kvinnliga konstnärer i museets samling.

En annan historia har sin bas i samlingen av fotografi som sträcker sig från mitten av 1800-talet fram till idag. Antalet verk rör sig kring 100 000 fotografier och just den historiska dimensionen är något unikt som museet vill lyfta fram. Dessutom har museet precis tagit emot betydande privata donationer av fotokonst. Omhängningen som startade redan i februari består av tre helheter. En annan historia: I kamerans våld presenterar samtida fotobaserad konst. En annan historia: Se världen! kommer att presentera modernismens fotografi från 1920 fram till 1980. Till sista öppnar den del som visar besökarna fotografiets tidigaste historia, En annan historia: Skrivet i ljus lyfter fram fotokonstens föregångare från 1840 fram till 1900-talets första årtionden. Från och med hösten till slutet av året kommer hela samlingspresentationen att bestå av fotografi och linsbaserade medier. Omhängningen kallas den mest extrema i museets historia.ⁱ

Museers samlingsutställningar och omhängningar av samlingen är något som diskuterats aktivt på musei- och konstfältet i Finland under många år. Jag har själv aktivt följt diskussionen i tidskrifter, artiklar, seminarier och publikationer, både under min studietid och nu då jag själv jobbar med konst och har en doktorsavhandling i planerna. Den senaste tiden har statliga och kommunala museer fått tackla olika sparåtgärder som ofta riktar sig mot inköpsanslag, men även dyra utställningsprojekt har dragits inⁱⁱ.

Delvis är det dessa ekonomiska motgångar som tvingar institutionerna till att utveckla och utnyttja sina befintliga resurser på nya sätt. Jag tror dock att den livliga diskussionen är ett tecken på att det nya tänkandet kring samlingsutställningar inte enbart beror på praktisk problemlösning utan ett helt nytt sätt att arbeta som inte tidigare var så vanligt i Finland. I många Europeiska konstmuseer har jag gång på gång imponerats av den höga kvaliteten och innovationen i samlingsutställningar. Diskussionen här på hemmaplan har därför varit mycket viktig och enligt min erfarenhet har framsteg redan gjorts. Runt om i landet satsas det nu stort på tematiska utställningar ur samlingen istället för att år ut och år in visa permanenta presentationer av samma verk. Det är alltid möjligt för en institution att kritiskt granska sin verksamhet och på det sättet hitta nya arbetssätt och detta är Moderna Museets satsning definitivt ett bevis på.

Lähdejulkaisu: Kuriositeetikabi.net 1 / 2011. Tämä dokumentti on ladattu osoitteesta <http://www.kuriositeetikabi.net>.
Source publication: Kuriositeetikabi.net 1 / 2011. The document was downloaded from <http://www.kuriositeetikabi.net>

Sedan februari har jag följt med projektet på museets hemsida. På bloggen ”Moderna Museets Journal” finns korta inlägg av olika personer som arbetat med utställningen, bl.a. intendent Anna Tellgren skriver om begreppet ”dokumentär” och på fotografier får intresserade en inblick i omhängningsarbetet.ⁱⁱⁱ

Nu är det april och jag planerar en resa till Stockholm i juni. Då kommer den andra delen Se världen! vara öppen. Idén med en berättelse som långsamt byggs upp (ger curatorn mer tid för reflektion och plats för förändringar i mitt i processen) och långsamt går framåt (för museibesökaren som lockas till platsen många gånger under perioden) tilltalar mig också. Besökaren behöver inte ta åt sig alla utställningssalar och stor helhet på en gång, utan kan ta sig åt ”berättelsen” i små portioner under en längre period. Pedagogiskt är väl detta just så man borde gå tillväga. Museipersonalen som arbetar med utställningen får också samma tid för reflektion och den längre processen kanske ger möjlighet till nya arbetsformer under årets lopp? Jag tycker också att dialogen med resten av samlingsutställningen är intressant. Har detta tagits i beaktande och lyckas man förmedla kopplingar till konstverk i andra medier via det valda tillvägagångssättet av att hänga om lite i taget?

Jag hade inte möjlighet att lyssna på hela Birnbaums presentation i februari. Men det jag definitivt vill göra är se utställningen En annan historia ännu i höst då helheten är klar. Hur lyckad eller ny denna andra historia är, det får vi återkomma till. Förhoppningsvis kommer man även att få läsa om intendenternas tankar i en publikation? Själv är jag mycket nyfiken på att höra mer om både bakgrund, syften och mål, något i stil med Nittves beskrivning av projektet Det andra önskemuseet: ”en självkritisk syn på historiska tillkortakommanden”.^{iv}

Mikaela Lstedt, studerade konstvetenskap och museologi vid Åbo Akademi 2002-2007 och arbetar nu med samtidskonst i Helsingfors och planerar att doktorera.

i Moderna museets samling, En annan historia,

<http://www.modernamuseet.se/sv/Stockholm/Utstallningar/Moderna-Museets-samling/>, 22.4.2011

ii Som ett färskt exempel de drastiska nedskräningarna i Statens konstmuseums inköpsmedel och bl.a. Isaac Juliens utställning på Kiasma som blev inställd bara 4-5 månader innan öppning.

iii <http://journal.modernamuseet.se/>, 22.4.2011

ivNittve, Lars, ”Man kan väl alltid önska sig?”, Det andra önskemuseet, red. John Peter Nilsson, Moderna Museet, 2010, s. 10.